

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8521527 פקס. 08-6433570
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס.

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנשיאות מנ"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 670

משכיל לדוד

פרשת בלק

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

לגרום כזאת לבני ישראל, פרדה וגבולות. ולכן חיפשו אחר עצה ופתרון לעקור אומה זו ח"ו, ביוזעם שאף הם ניוקו על ידי זה, שהרי כל העולם לא נברא אלא בשביל התורה ובשביל ישראל (בר"ר א' ד').

ולמעשה זוהי הדרך של עמלק [היצר הרע] להכניס ספיקות בלב האדם ולהטעותו במחשבתו לומר שווג אני, כדכתיב בפרשת חוקת (במדבר כ"א א') וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב" וברש"י; יושב הנגב זה עמלק, שנאמר (שם י"ג כ"ט) "עמלק יושב בארץ הנגב", ושינה את לשונו לדבר בלשון כנען, כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם, והם אינם כנענים.

כאשר מתבוננים אנו בדברי המדרש הנ"ל, רואים אנו עד כמה מבהילים הם הדברים. שהרי העמלקי מאמין בכוח התפילה שיש בידי ישראל וידוע שהקב"ה מקבל את תפילתם, שמשום כך החליפו את לשונם להטעות ולבלבל את בני ישראל. ואם האמין עמלק שהקב"ה מסייע בידי ישראל ומקבל את תפילתם איך עלה בדעתו שיוכל להטעות את הקב"ה, שהרי אם הקב"ה ירצה לתת את עמלק בידי ישראל, אף אם בני ישראל יתפללו ויבקשו שיתן בידם את הכנעני, יתן בידם את עמלק בידעו את כוונתם שהיא לנצח אומה זו, ואף אם ישנה עמלק לא רק את לשונו אלא גם את לבושו וכל דבר אחר, לא יוכל להטעות את הקב"ה.

וכפי שאכן כך היה, שבני ישראל התפללו להקב"ה כדכתיב (במדבר כ"א ב') "אם נתן נתן וגו', והקב"ה שמע את תפילתם כדכתיב (שם ג') "וישמע ה' בקול ישראל וגו'. ואם כך, איך עלה על דעתו של עמלק שיוכל להטעות את הקב"ה, וכי צחוק עושה הוא מן הקב"ה ח"ו, והרי כאשר עבר הקב"ה במצרים לנגוף את הבכורות ופסח על בתי ישראל, הבחין וידע היכן יש מצרי (בבא מציעא סא:), ואף אם הוא היה בתוך ביתו של יהודי.

אלא וודאי שגם עמלק ידע שלא יוכל לעולם להטעות את מי שאמר והיה העולם ולא יועילו לו שום חכמות ותחבולות שבעולם, ואף על פי כן מנסה הוא בכל מקום לרמות ולהטעות. כך דרכו של עמלק שהוא היצר הרע, להכניס ספיקות בלב האדם שאפשר חלילה להטעות את הקב"ה ואינו מבחין בין מעשה זדון לשגגה וכדומה.

ואכן עדים אנו שיש ומצליח עמלק בתחבולותיו, כאשר אנו רואים בני אדם שמקיימים תורה ומצוות, ופעמים שעוברים הם בעירה מסוימת, ואף שיוזעים שאסור לעשות זאת, אולם מדמים הם בלבם כאילו והם שוגגים וכדומה, ומתעלמים הם מהדיעה שבוחן לבות וכליות יודע היטב את כוונתם וכל מחשבתם ואף כל הרהור החולף במוחם גלוי וידוע לפניו יתברך, וזהו כוחו של היצר הרע הנלחם בנו בתמידות. והעצה היא לעבוד את ה' בתמימות, וכאשר האדם הולך תמים עם ה', הקב"ה מצליח את דרכו ואשרי מי שזוכה לכך.

דרכו של היצר להכניס ספיקות בלב האדם

שנאתם של בלק ובלעם לבני ישראל ורצונם העז להכחידם ח"ו, בולטת מאוד בפרשתנו, כל זאת חרף העובדה שלא נברא העולם אלא בשביל ישראל (בר"ר א' ד') ואם אומה זו תעקר ח"ו לא יהיה קיום לעולם ואף הם יכחדו, אף על פי כן לא נרתעו בלק ובלעם מרוע מחשבתם. כל כך משום שהרשע והשנאה שלטו בהם ללא מעצורים ויצאו מכלל שליטה. אבל מן הראוי להתבונן איך ומדוע הגיעו בלק ובלעם לרמת שנאה שכזו, ומה היה הגורם לכך.

הנה מצינו על בלק ובלעם, שבשניהם כתב הפסוק על ראייתם את בני ישראל. בבלק כתוב (במדבר כ"ב ב') "וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי", ובבלעם כתוב (שם כ"ד ב') "וירא את ישראל שוכן לשבטיו".

שני הרשעים הללו ראו את גדולת עם ישראל במדבר, את עמלם בתורה, את שומעם דברי תורה מפי משה רבם וחוזרים על דבריו וקוראין מתוך הכתב, ועל ידי זה מצליחים הם להתגבר על יצרם, שעל ידי הקריאה והחזרה על התורה אין היצר יכול לשלוט על האדם, ואינו יכול לבלבלו. ואת זה ראה בלק, את כל אשר עשה ישראל מהכוח האדיר של התורה לאמורי שהוא היצר הרע (ראה בר"ר צ"ז), שגברו עליו ביד חזקה.

ועוד ראו בלק ובלעם בבני ישראל שאין בהם גול ועריות, שני דברים אלו שעליהם בא המבול לעולם (סנהדרין קח). לא היו בהם בבני ישראל, כדכתיב בבלעם וירא את ישראל שוכן לשבטיו, ראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה, שלא יציץ לתוך אהל חבירו ומתוך כך שלא באו לחמוד האחד את בית חבירו או את אשתו, ולא לגזולה ממנו ולא את חפציו, ראו אפוא בלק ובלעם שבני ישראל פרושים מן העריות ומן הגזל, עם ישראל שוכן לשבטיו.

וכאשר הם ראו את בני ישראל במיטבם. דבר זה הוא אשר חרה להם והעלה את שנאתם לרמת שיא, עד כדי כך שבלק ובלעם חפשו עצה לעקור אומה זו ואף שעל ידה יהיו אף הם נעקרים מן העולם, בבחינת תמות נפשי עם פלשתים.

וכל כך למה; מפני שכאשר בני ישראל עמלים בתורה ועל ידי זה מכניעים את האמורי שהוא היצר הרע ומדקדקים על כל מצוה קלה כבחמורה, דבר זה מחייב את כל אומות העולם לשמור על כל פנים על שבע מצוות בני נח שנצטוו עליהם, ולחרפה ולבושה יחשב להם כאשר בני ישראל מדקדקים בכל התרי"ג מצוות, והם אומות העולם שיוזעים את האמת אינם בוחרים בה. ולא עוד אלא שהם מתעלמים מן האמת ומתנערים מן המצוות שנצטוו עליהם, ובוחרים בחיי הפקר וזלזול מתוך שקר ומרמה בכיסוי השגגה בהראותם כאילו שוגגים הם ואינם מודעים לחובתם.

ומחמת הבושה והחרפה הזאת לא מצאו בלק ובלעם שהיה נביא, את מקומם ושנאתם

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il <<<

פרשת בלק י"ד תמוז תשע"ג

ירושלים	תל אביב	באר שבע	
19:13	19:28	19:28	הדלקת נרות
20:30	20:33	20:30	מוצאי שבת
21:15	21:06	21:04	רבינו תם

הילולא דצדיקא

יז - רבי יוסף ב"ר משה מטראני, מגאוני צפת	יז - רבי שמעון ביטון, אב"ד במרסיל - צרפת
יט - רבי חיים בן עטר זיע"א,	יח - רבי יוסף קאפח
בעל האור החיים הקדוש	יט - רבי בן ציון אבא שאול, ראש ישיבת "פורת יוסף"
טז - רבי עמנואל משעלי	כ - רבי אברהם חיים נאה, מח"ס "קצות השלחן"

ניתן להוריד את עלוני פרשת השבוע באתר המוסדות - www.orotpinto.co.il >>>

מעשה שהיה

בדרך שמוליכין אותן

"ויאמר מלאך ה' אל בלעם לך עם האנשים". (במדבר כב. לה)

אחד מכללי היסוד של העבודה האישית בנויה על ההנהגה השמימית; "בדרך שאדם רוצה לילך - בה מוליכין אותו". וכך אירע עם בלעם כשבלו ומאוייו היו ללכת עם שרי בלק בכדי

לקלל את ישראל, ניתנה לו הרשות מן השמים ללכת בדרך שביקש לפסוע בה.

ואם במידה רעה נאמרו הדברים, על אחת כמה וכמה כשאדם מבקש לפסוע במסילה הסלולה לנו מאבותינו הקדושים, שאז בודאי מן השמים כבר יוליכו אותו בדרך הטובה והישרה.

כך הוא כלפי לימוד התורה הקדושה - ציר חייו העיקרי של בן תורה. בחור ישיבה אמיתי אינו נפרד אף לרגע מלמוד התורה, מן החיים בעצמם, גם כשהוא זקוק למנוחה הוא ממשיך לנשום את התורה.

בספר הזכרון שנכתב לזכרו של הבחור אליעזר שליזינגר ז"ל הי"ד, מסופר: ראשי הישיבות נוהגים להורות לבחורים, שכאשר הם סוגרים את הגמרא לא יסגרו עמה גם את הראש... גם באותה שעה של אחר חצות בה סגר אליעזר את ספרו ופנה מבית המדרש לחדרו, לא פסק מלימודו. אדרבא, הוא בא בתביעה לחבריו לחדר, כיצד זה יתכן שאין בחדרם ספרים כדי לעיין בהם בעיתות מנוחה. הוא אף סמך מעשה לאמירה, תיקן מדף בחדר להביא ספרים להעמיד בו. הספרים עמדו לרשות כולם, למעשה היה זה אליעזר שעיין בהם בשקידה. פעם אחת קיבל במתנה את ספר תשובותיו של רבי עקיבא איגר. עוד באותו לילה התחיל ללמוד בו במיטתו, ובבוקר סיפר לנוונון הספר שכבר הספיק לעבור על עניינים רבים, העיר הערות והעלה תמיהות.

מספר אחד מחבריו לחדר: אליעזר לא הלך לישון לפני אחת אחר חצות. בכל ערב, לפני שהלכנו לישון, ביקש ממני שאשמיע בפניו דבר חידוש. פעם השבתי לו שבאותו היום לא חידשתי דבר. התפלא אליעזר ותמה: כיצד אפשר לעבור יום שלם בלא חידוש? ואף הוא היה משמיע בפניו את חידושיו שחידש באותו יום, ועל אף השעה המאוחרת היה חי את החידוש כאילו היה בעיצומו של סדר א'!

המעין ברשומותיו של אליעזר יעמוד נפעם ומשתומם. כי היו אף לו תקופות של רפיון וירידה, הפלא הגדול והנורא היה שהוא נלחם בהם בעקשנות כזו, בנחישות כזו, עד שכלפי חוץ לא ניכרו כל שינוי ונסיגה; "יום אחד אני עולה - כתב בפנקסו - ואני צריך לדעת שהחכמה להתגבר על היצר הרע היא דווקא שעת הירידה, שאז אין סיוע כל כך מהקב"ה כבשעת העלייה... וכל דבר שאני עושה יש לשקול גם לפי הזמן של הירידה, ולא רק בזמן עליית הרעיון על הלב". ביום רביעי כתב "אני מרגיש רפיון", ולמחרת "ברוך ה' היום קיבלתי סיעתא דשמיא והרגשתי טוב, אני מרגיש עדיין קצת רפוי, אבל בעזרת ה' הכל יעבור. אני מרגיש

התחייבות להודות להקב"ה על כל אשר גמלני. אשתדל להתעלות עוד ועוד והכל בס"ד, ברוך ה' יום יום, ולואי שאמשיך להתעלות".

כל מעייניו - בהתעלות, כל חששו - מרפיון. בחור חש בשינוי, כמה הוא חושש - מרופא השיניים וטיפולו. אבל אליעזר חושש מהדרך לרופא השיניים: "חששתי מאד מההליכה מהישיבה וההמצאות בעיר, ובעיקר כשהרחוב מלוכלך בפריצות וכדו' אולי אני ארד. אך ברוך ה' קיבלתי סיעתא דשמיא להמשיך בעליה, וגם בזמן האחרון אני מרגיש את העליה שלי לעומת מה שהייתי לפני חודשיים, והרגשתי שרק על ידי סיעתא דשמיא אני מתעלה. ברוך ה'. והעיקר בתפילה, שעקב סיעתא דשמיא גלויה בזמן האחרון אני מכווין ברוך ה' בלא הפרעות רבות, כה יתן ה' שלא אשבר לעתיד, אכי"ר".

לדרגות מופלאות הגיע הבחור משה ברגילובסקי ז"ל תלמיד ישיבת סלובודקה שנפטר ביום ר"ח טבת תשי"ג, הן בתורה ובהבנתה והן בעמל נפשו. במכתב לחבר הוא כותב: "ולא נשאר לנו שיעור אלא התורה הזאת. כשהאדם לומד בסיפוק והנאה, מחדש, וכו', הוא מתרענן, הוא חי, הוא יוצר, הוא מרגיש, הראש עובד. אדם אחר לגמרי. הוא מרגיש שהוא יודע, שהוא פועל משהו - הוא חי. ואז - הוא אחר לגמרי גם במידותיו. שמח בחלקו ושמח ביצירה ולא חסר לו דבר - השמחה היא ראשית הכל.

אבל דווקא מכיון שהלימוד, בסיפוק והנאה - והוא בעיון וחידוש - הוא עיקר העיקרים, דוקא משום כך כאן מניח היצר את כל כוחותיו ולא נותן להכנס לקודש פנימה, ודוחה באמתלאות שונות דחיות שונות שצריכים לנוח וכו'. ומטעה שלאחר שאסדר רק זה - אז תהיה מנוחה, ואז אלמד. וכשמגיע ה"אז" ושוב פעם דוחה היצר באז, באים ח"ו לידי איבוד כוחות. ובאמת גם להרגשת ריקנות במקצת מתוך העדר הלימוד.

ועיקר העיקרים הוא לימוד בעיון וסיפוק והנאה, וככל שהלימוד מר יותר לכתחילה - סופו מתוק יותר.

הבחור דוד רפאל רובינשטיין ז"ל שנפטר ביום י"ד אלול תשס"ד, היה צעיר כשהלך לבית עולמו, הוא היה מרותק רבות למיטת חוליו וכך נכתב אודותיו בספר הזכרון "דרור יקרא": "תלמידים אנו לדוד רפאל ז"ל בהתגברות על נסיונות. בחור צעיר שגדל ב'חומה' ונחשף מחמת שהותו הארוכה בבית החולים והטיפולים הקשים לעולם של 'סרטים חרדיים', עיתונים מפוקפקים, נסיעות לבתי מלון המאורגנים ע"י ארגוני חסד למיניהם, ואינו סוטה כמלא הנימה מדרך החינוך שקיבל מבית אבא. מחשב נמצא בכוננית לידו ועליו עשרות דיסקים מפתים, אנשי חסד מציעים לו את ה'עולם הזה' בכפית של כסף, מציעים לו שקית עמוסה בסוגי עיתוני סוף שבוע, אבל הוא כצוק איתן נשאר שלם בנפשו כאילו נמצא הוא בתוך הישיבה בחדרו שבבית חולים ואינו רוצה לקחת כלום מכל זה. הדבר היחיד שהסכים לקרוא היו הספרים של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א.

אחד מארגוני החסד סידר לו ולעוד כמה חולים בודדים טיול ומסע לבילוי בחו"ל, כדי להשיכם את מצבם, אך הוא לא הסכים בשום אופן לנסוע; "אין לי מה לחפש בשוויץ, אני מעדיף את בית המדרש" אמר. - חבל לו על הזמן היקר, בימים אלו קבע לימוד עם חברותות, וכולו קורן מאושר כשלמד בשלווה.

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "והיה שארית יעקב" (מ"כה ה-ו)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על חסדי ה' שעשה עם ישראל, שנתן בלבו של בלעם לברך את ישראל, שהוא מענין הפרשה כשבלק ובלעם ביקשו לקלל את ישראל, ולבסוף נמצא מברך.

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

לא לתת מכשול

אסור לייעץ לחבירו לעשות שותפות או שידוך עם אדם מסוים, כשהוא יודע שיכול להיגרם לו הפסד מחמת כן, כגון שהוא עני או שאינו נאמן כל כך. ואף שיש מקרים שאם היה חבירו שואלו על כך, היה אסור לו לומר את החסרונות הללו, מכל מקום אסור לייעץ לו לעשות כן, שאם מייעץ לו עצה שאינה הוגנת עובר ב'לפני עור לא תתן מכשול'.

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חגיגה פינטו שליט"א

מן האוצר

מול האמת הכואבת

**"ועתה לכה נא ארה לי
את העם הזה"** (במדבר
כ"ב ו').

בלעם הרשע מנסה בכל מיני דרכים לקלל את עם ישראל, ברם מזימתו לא עלתה בידו והקב"ה ברוב רחמיו הפך את הקללה לברכה ככתוב (דברים כ"ב ו') "כי אהבך ה' א-להיך". ובכל הימים הללו הקב"ה כביכול התאפק מלכעוס, וכשם שאמר בלעם "מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה'" (במדבר כ"ג ח').

ויש לנו לבאר מה לבלעם ולישראל, הרי הם לא נלחמו בו ולא יצאו כנגדו ואף לא בקשו את רעתו. נכון הדבר שגם כנגד מואב לא היה צד להלחם כנגדם, דכתיב "אל תתגר בם מלחמה" (דברים ב' י"ט), אבל יתכן מאוד שהם לא ידעו זאת ולאחר נפילת שני המלכים הגדולים סיחון ועוגו הרגישו חסרי אונים כנגד ישראל. אבל בלעם מה לו ולעם ישראל ומה הם הפריעו לו כל כך?

וניתן לבאר ולומר על פי מאמר רבותינו (פסחים מט:); גדולה שנאה ששונאים עמי הארץ לתלמיד חכם, יותר משנאה ששונאין עובדי כוכבים את ישראל. כי תלמיד חכם שומר התורה והמצוות, בוודאי מתנהג הוא בדרך ארץ שקדמה לתורה ובמידות ומעשים טובים, והוא מבטא ומשקף לכל כיצד אדם מושלם צריך להתנהג בעולם. יהודי תלמיד חכם הוא כמו ספר מוסר מהלך, שכל מי שרואה אותו הוא מרגיש חובה לנהוג כמוותו. וכאשר רואה עם הארץ תלמיד חכם בעל מידות טובות והנהגה ישרה - אזי הוא מרגיש בוש גדולה, מפני שאינו יכול להתגבר על מידותיו הרעות ולהתנהג כמו אותו תלמיד חכם שדרכיו ומעשיו הנם בדרכי נועם. ולכן מאחר ואינו יכול לתקן את מידותיו הקלוקלות, הוא שונא אותו שנאה עזה, מפני שבעצם מהותו התלמיד חכם מזכיר לו עד כמה הוא טעון שיפור ותיקון.

וכעת לפי זה מובן מדוע כל כך הפריעו מחנה ישראל הקדוש לבלעם ולבלק, כי מאחר והם חנו ממונם והראו לכל את צדקותם - נעשה הדבר מחייב מאוד את בלעם ובלק, והם לא הסתירו את שנאתם לישראל.

"וירא בלק בן ציפור" (כב. ב)

ומה ראה בלק?

בעל הטורים מציין שראה שעמדה לו חמה למשה.

ובאמת מה ראה בלק בנס זה יותר מכל הניסים שנעשו עד כאן.

ביאר זאת מהר"י מסאטמר זצ"ל: הנה אמרו חז"ל (ברכות ז.) דכוחו של בלעם היה לכיין לשעה שהקב"ה זועם בכל יום, כדכתיב וא-ל זועם בכל יום, ושעה זו היא כשחמה זו רחפת ומלכי מערב משתחיים לה ע"ש.

וזהו מה שנתירא בלק כשראה שעמדה חמה למשה, וחשש אפוא שמא משה יעמיד את החמה ושוב לא יוכל בלעם לכיין את רגע הזריחה ולקלל את ישראל.

"מה טבו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" (כד. ה)

על דרשת חז"ל כי מברכותיו של בלעם - אנו למדים מה היה בלבו לקללם. תמה רבי ראובן אלבז שליט"א; היאך רואים אנו בברכות אלו מה נתכוין לקלל והרי כל דברותיו בברכות הם לישראל?

וביאר באופן נפלא שבדברים אלו היה דו שיח בין בלעם להשי"ת;

בלעם ידע בקרבו כי לא יוכל לקלל את ישראל שלא יוכלו להתקיים שכן מן השמים מסייעים בידם, ולכן חפץ היה לכל הפחות להקטין את הצלחתם ולצמצם את ברכתם.

ולכך אלו היו דבריו; "מה טבו אהליך יעקב". 'אהל' הוא לשון עראי, שכל תלמודם הוא רק ארעי ולא קבוע. ועל כך השיב לו השי"ת כי אין זה כך אלא "משכנותיך ישראל" שישאל קבעו את משכנם בעסק התורה.

ושוב אמר בלעם "כנחלים נטיו". להורות שאף תלמודם יהיה כנחל אכזב שרק בחורף הוא פורה ואילו בימי הקיץ אין בו ממש. ועל כך השיב לו השי"ת "כגנת עלי נהר" - שעוסקים הם בתורה כנהר השופע מימיו במשך כל השנה.

הוסיף בלעם ואמר "כאהלים נטע ה'". שאף הצדיקים והת"ח הינם כמו אהלים קטנים ולא מוכרים בצדקתם. ועל כך השיב לו השי"ת "כארוזים עלי מים" - שהצדיקים אינם קטנים כאהלים אלא גדולים ורמים כארוזים במקום המים שהוא מקום קבע וגדילה.

ושוב אמר בלעם "יזל מים מדליו". שאף כשעוסקים הם בתורה ובמצוות

מן המעיין

אין זה אלא טיפין טיפין, כמים הנוזלים מן הדלי טיפות טיפות. ועל כך השיב לו השי"ת כי זרעו של ישראל הוא "במים רבים" בכמות ובאיכות בתורה ובמצוות.

"ראשית גויים עמלק ואחריתו עדי אובד" (כד. כ)

כך פירש בדרך רמז, רבי דניאל פלבני שליט"א; ידוע שאין שום חיות, אף לרשעים, אלא בזכותם של הצדיקים. והנה עמלק היה לו חיות מע'מרום מ'שה ל'וי ק'הת. וראשי התיבות של צדיקים אלה, הוא: 'עמלק'. ומהם היה לו חיותו.

סופי התיבות של צדיקים אלו: עמר'ם מ'שה ל'וי וק'הת - 'מיתה".

ולזה מרמז הפסוק "ראשית גויים עמלק". דהיינו חיותו של עמלק הוא מראשי תיבותם של הצדיקים. "ואחריתו עדי אובד" ומאחרית שמותם של שמות הצדיקים - מיתתו של הרשע.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"וילחם בישראל" (כא. א)

טעם אומרו בישראל, ולא אמר עם ישראל, וכמו שאמר בפרשת בשלח (שמות יז. ח) "ויבא עמלק וילחם עם ישראל".

נתכוון לומר כי הם היו סיבה למלחמה זו, לצד חטאם, גם מה שאמר בסמוך וישב ממנו שבי, פירוש ממנו היה הסובב לשבות שביו, והחטא הוא שהם היו סיבה להעדר הצדיק מחמת מי מריבה, דכתיב (תהלים קו. לב) "ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם". ולא למשה בלבד אלא גם לאהרן, כמובן מהענין, אלא שמזכיר משה שהוא העיקר.

מסילות ישרים

מסילות לערכים ולמידות טובות

נגעים בקירות הבית

והנה לנו עצה נפלאה לשמור על חומת הבית היהודי ולהגן על היסודות האיתנים שלו; שמירה על קדושת הבית היהודי.

זכורני - סיפר המשגיח של ישיבת "כפר חסידים", הגאון רבי אליהו לאפיאן זצ"ל - בימי נעורי למדתי בישיבת "לומז'ה". בעיירה עמד בית חולים ישן עשוי מעצים. "זקן" היה כל כך בית החולים עד שגם זקני העיירה לא ידעו את גילו. לא פעם קרה שחולה שכב זמן ממושך בבית החולים הזה נחלה בימי מחלתו במחלות נוספות שלא חלה בהן מעולם. הדבר היה לפלא.

לבידור פשר התופעה המוזרה המתרחשת בין כותלי בית החולים, הזעיקה הנהלת בית החולים פרופסורים גדולים מוורשא. ישבו הללו וחקרו את העניין והגיעו למסקנה, שמרוב יושנו של בית החולים נבלעו בקירותיו כמה סוגי מחלות מדבקות, ובעטיין נדבקים החולים השוהים בו במחלות נוספות.

מיד ציוו המומחים להרוס את כל הבניין עד היסוד, הוציאו את כל העצים שמהם בנוי היה בית החולים אל מחוץ לעיר ושרפו את הכל, עד שלא נותר כל זכר מחומרי הבניה של אותו בית חולים, כך שהמחלות שנדבקו בחומרי הבניה לא ישובו ויפעלו אצל תושבי העיר הבריאים.

והדברים קל וחומר הם: אם במחלות הגוף כך - במחלות הנפש על אחת כמה וכמה. ולכן - הסיק הגר"א לאפיאן זצ"ל - יש לנו לידע שבבית שגרה משפחה שלא שמרה על 'טהרת המשפחה' או שחיללו את השבת וכדומה, אז נולדים בבית נגעים גדולים ונבלעים בקירותיו כל מיני מחלות רוחניות, ואם נכנסים לבית כזה יש לפחד שמא חס וחלילה ידבקו הבאים אליו.

והוסיף עוד המשגיח וסיפר; וכן ידענו מצדיקים כשהיו נוסעים למקומות רחוקים והיו מתאכסנים באכסניה, הם היו מדקדקים שלא לישון בחדר עם עוד אחד - זולת אם היו מכירים אותו שהוא ירא שמים. כי אף שאין לו שום שייכות עמו והלה ישן על מיטתו, מכל מקום אם אינו הגון אזי נעשה האוויר מעופש ויכול להזיק לצדיק חס וחלילה. לפני שנים רבות הגיע תלמיד חכם אחד אל מעונו של הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, וסיפר לו על נסיונות שעשה להקים ישיבה בעיר אחת בחו"ל, ולמרות כל המאמצים לא עלה הדבר בידו בשום אופן.

והנה כששמע הגר"ח את שם העיר, מיד קם ממקומו ופתח את "ספר חסידים" והראה לו שנאמר שם במפורש שבעיר זו לא תקום ישיבה, וכל כך למה? מפני כוח הטומאה שיש בה!

כזה הוא סודו של הבית היהודי: קירות הבית סופגים הם לתוכם דיבורים, מראות, קולות והתנהגויות. כשהכל נעשה ברוח התורה - אזי הבית מתקדש ויוצר אוירה חיובית שבו השכינה מגיעה לשכון, וחלילה להיפך; אם הדיבורים הם דיבורים שאינם בקדושה, המוזיקה המתנגנת איננה על צד הקדושה, והמעשים הנעשים בין כותלי הבית מנוגדים לרוח התורה - אזי ההשפעה השלילית גורמת שלכינה הקדושה שתתרחק מהבית ומתושביו.

לא לחינם קבעו חז"ל והנהיגו שכל הנכנס לדור בבית חדש, מצוה עליו לחנך את הבית בדברי תורה. שהסעודה הראשונה, ההתכנסות הראשונה בבית, תהיה על דברי תורה וקדושה. שקירות הבית יספגו בפעם הראשונה דברי תורה, ישמעו צלילים ערבים של זמירות ופיוטים קדושים. כל אלו הם המתכונן הבטוח להשראת השכינה והשלום בבית היהודי.

סיפור ההצלחה של ישיבת וולוז'ין, עורר הדים בכל רחבי העולם היהודי שראו בהקמת הישיבה מקור להשראה ולקנאות סופרים. כשנשאל הגאון רבי חיים מוולוז'ין על ידי עמית מה הוא סוד הצלחת ישיבתו אם הישיבות בעולם וערש התורה בגולה אשר מהווה מוקד משיכה לכל צורב חפץ תורה ואורה בוקע למרחקים, והרי גם הוא ייסד ישיבה ואינו רואה הצלחה בקיומה?

רבי חיים השיב לו בשאלה: "אמור נא לי; מה אתה עשית בזמן חנוכת אבן הפינה של הישיבה?"

מה השאלה? ענה הלה; ערכתי מעמד מכובד בהשתתפות אורחים ונכבדים, היתה שם חגיגה גדולה מתוך פרסום כראוי לכבוד אותו היום. בזה טמונה התשובה לשאלתך, הפסיק אותו רבי חיים לישיבת וולוז'ין נערך מעמד "אבן הפינה" באופן שונה לגמרי באותו לילה לא עצמתי עין אלא שכבתי על המקום ועל האבן הזאת, וכך כל הלילה התפללתי ושפכתי דמעות רותחות על הצלחת הישיבה שתמלא את יעודה להיות מקום תורה קדוש. בדמעות אלו לשו וגיבלו למחרת את הטיט לאבן הפינה אולי, סיים רבי חיים, בזה טמון סוד הצלחת הישיבה. לכשנרצה, זהו אפוא התוכן הפנימי של בניית בית בישראל; לקבוע את היסוד ולהשתיתו על ידי מסירות נפש לתורה, על ידי תפילות ממעמקי הלב שנוכח להגשים את היעוד האמיתי של הקמת בית נאמן בישראל שהשלום והשלום ישררו בין כתליו.

ממלחמה למלחמה

יסוד נאמן להשתתף בבית היהודי, מובא בכתביו של האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב זצ"ל, שהיה תמה מדוע באמת פטרה התורה את החתן בשנתו הראשונה מהשתתפות פעילה במלחמה?

כאשר בונה אדם את ביתו - ביאר האדמו"ר והוא מבקש להשתיתו על חיי תורה ויראת שמים הרי זה תלוי ביסודותיו ובתחילת בנייתו. אם בראשית הדרך הוא יעמידו על אדני התורה, אזי תימשך הנהגה זו כל ימי חייו. רק בדרך זו יוכל לנצח במלחמה הגדולה - מלחמת היצר. כפי שבספר "חובת הלבבות" מובאים דברי החכם למלך השב מהמלחמה, באומרו כי הוא שב מהמלחמה הקטנה ועתה עליו להתמודד במלחמה הגדולה - זו מלחמת היצר.

ולכן בשנה הראשונה לנישואין שבה תלוים יסודותיו של הבית, פטרה אותו התורה מ"המלחמה הקטנה", כדי שיוכל להעמיד את ביתו על אדני התורה היראה ולנצח ב"מלחמה הגדולה".

מגיד השיעור הרב ממך מיכאל

בית הכנסת אור יחזקאל רשב"י 21 מודיעין עילית שעה: 10:00 בבוקר

